

ת"פ 31231/11/17 - מדינת ישראל נגד מוחמד חסארמה

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 31231-11-17 מדינת ישראל נ' חסארמה(עצור
בפיקוח)
כבוד השופט אבי לוי בפני

המאשימה מדינת ישראל
נגד
הנאשם מוחמד חסארמה (עצור בפיקוח)

גזר דין

כללי

ביום 11 ינואר 2018 הורשע הנאשם שלפניי, מוחמד חסארמה, בעובדות כתב-האישום אשר הוגש נגדו ובביצוע עבירה שעניינה **ניסיון להצתה**, בניגוד לסעיפים 448(א) רישא, 29 ו-25 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

באותו מועד, התבקשה חוות-דעת שירות המבחן בעניינו של הנאשם טרם גזירת דינו. תסקיר שהוכן בשירות הוגש לבית-המשפט ביום 2 אפריל 2018 וביום 8 במאי 2018 נשמעו טיעוני הצדדים לעניין העונש.

ביני לביני, ניתן בבית-משפט זה, בידי השופט הנכבד ארז פורת גזר-דינם של שני שותפיו של הנאשם למעשהו, הנדון כאן, אנואר ח'טיב ועלי עלי. הוטלו עליהם **שישה חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות** לצד עונשי מאסר על תנאי, קנס והעמדה בפיקוח שירות מבחן למשך 18 חודשים.

יצוין, כי עונשים אלה הוטלו על ח'טיב ועלי בניגוד לעמדת המאשימה, שלפיה תחתית מתחם הענישה עומדת על 2 שנות מאסר לריצוי בפועל, תוך שהשופט פורת קובע שמתחם העונש הראוי לאירוע בהתחשב בנסיבותיו נע בין 6 חודשי מאסר אשר יכול ויבוצעו בעבודות שירות ועד ל-24 חודשי מאסר בפועל לצד עונשי מאסר על תנאי, פיצוי לנפגע או קנס.

בנסיבות אלה, ומשהתביעה גמרה אומר להימנע מלערער על קולת העונש שנגזר לשותפיו של הנאשם שלפניי, ובכך השלימה עם עונשיהם, הוצגה לפנינו עמדה של התביעה, שלפיה, בנסיבות שנוצרו, ובהתחשב בכלל בדבר אחידות הענישה הפלילית המוטלת על שותפיו לביצוע מעשה העבירה, **התבקשתי על ידי התביעה להטיל על הנאשם עונש זה לזה שהוטל על שני השותפים.**

הסנגור בירך על עמדת התביעה וביקש לאמצה ככתבה וכלשוונה.

אם כך, מובן הוא מאליו, שמרחב שיקול-הדעת הנתון לי בגזירת עונשו של הנאשם הוא מוגבל הרבה יותר מהרגיל. ההגבלה נובעת ממקור כפול -

ראשית, כלל אחידות העונשים, אשר חל על בית-המשפט ומורה אותו להימנע מליצור אפליה בין שותפים לעבירה אשר נסיבותיהם דומות רק בשל העובדה שעניינם נדון בנפרד ובפני מותבים שונים {ראו למשל: ע"פ 9322/12 **עלקם נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 23.10.13); ע"פ 2805/15 **סגיר נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 24.7.17); ע"פ 2562/16 **עמר נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 27.3.17)}.

שנית, הכלל המחייב את בית-המשפט לנהוג בזהירות רבה עת הוא סבור שהענישה המבוקשת בידי התביעה סוטה לקולה ביחס לעונש שהוא היה מטיל בהתאם לשיקול-דעתו הבלעדי. ניתן לזקק כלל זה לאמירה שלפיה **בית-המשפט לא ישים עצמו קטגור יותר מהקטגור**.

לאחר שעמדתי על מכלול 'הערות-האזהרה' הנ"ל ראוי לסקור, בקצרה (מטעמים מובנים) את נסיבות העבירה, את הנסיבות שאינן קשורות בה ולפנות לגזירת דינו של הנאשם.

עובדות ההרשעה

ביום 29.10.17 בשעת ליל, נפגשו עלי, אנואר והנאשם בכפר בענה; עלי סיפר לשני חבריו על מחלוקת כספית שהתגלעה בין אביו לבין מר ראיד שעבאן (המתלונן, שהוא בעליה של מכונית מסוג ב.מ.וו X6). עלי הודיע לשניים כי ברצונו להצית את כלי-הרכב וביקש מהשניים שיסייעו לו בכך. ואכן, בשעה 23:00 נסעו השלושה לכפרו של המתלונן במג'דל כרום. עלי הראה לחבריו את כלי-הרכב. אחר-כך, הסיר אנואר את לוחיות הרישוי מרכבו שלו, כדי שלא ניתן יהיה לראות את מספר הרישוי של רכבו. הדבר נעשה בנוכחות הנאשם. השלושה נסעו יחדיו לתחנת דלק, **רכשו דלק והגיעו סמוך לביתו של המתלונן כדי להצית את רכבו. אנואר והנאשם יצאו מהרכב כשהם נושאים את הבקבוק עם הבנזין וניגשו לעבר רכבו של המתלונן**. אנואר אחז אבן משתלבת וניסה לנפץ באמצעותה את חלון המושב האחורי של הרכב. **הנאשם החל שופך דלק על רכבו של המתלונן כדי לקדם את מימוש התוכנית**. שכנו של המתלונן וחברו אשר שהו במרפסת ביתם, הבחינו בהתרחשות והחלו צועקים וזורקים בקבוקים לעבר אנואר והנאשם. לפיכך ברחו השניים, חזרו לרכב, בו המתין להם כל העת עלי. במנוסתם, הפילו את בקבוק הדלק מידיו של הנאשם; זה נותר במקום.

תסקיר שירות המבחן

שירות המבחן עמד על רקעו של הנאשם, עמד על כך שהוא רווק כבן 21, מי שהוטלה עליו אחריות בבית מוצאו לדאוג לפרנסת המשפחה בהתחשב במצבו הרפואי של אביו. הנאשם נאלץ לוותר על לימודים על-תיכוניים, שבהם החל בשל המצוקה הכלכלית של משפחתו ועבד בשיפוצים 3 שנים. **עברו נקי**. הוא הביע חרטה על מעשיו והכיר בפסול שבהם. הוא נגרר לביצוע המעשה, לטענתו, מתוך סולידריות עם חבריו אשר היוו עבורו משענת ומזור לתלאותיו היומיומיות. הוא נתון במצוקה רגשית על רקע מצבו ומעונו לקבל סיוע לצורך התארגנות מחדש של חייו. **רמת הסיכון להישנות עבירות אלימות, ברמת חומרה ניכרת, הוערכה בידי שירות המבחן כנמוכה**. לדעת השירות, ההליך המשפטי המתנהל נגדו והמחירים האישיים שאותם עליו לשלם במסגרתו תרמו לביסוס ההבנה בדבר גבולות המותר והאסור והמחישו לו את חומרת מעשיו.

בשל מאפייני אישיותו של הנאשם, גילו הצעיר נסיבות חייו ומניעיו בביצוע העבירה הציע שירות המבחן **לשלב עונש מוחשי (בדמות מאסר לריצוי בעבודות שירות) עם ענישה הכוללת מרכיבים טיפוליים ושיקומיים (צו מבחן)**, הכל לצד עונש מאסר מותנה ועונש בעל אופי כספי.

קביעת מתחם ענישה הולם

התלבטתי, אם לנוכח מכלול הנסיבות המשפטיות אשר נוצרו בתיק זה, אין הוא נמנה על המקרים החריגים שבהם בית- המשפט פטור, למעשה, מקביעת מתחם עונש הולם. לבסוף, מצאתי לנכון להתבסס על המתחם שנקבע בעניינם של שני שותפיו של הנאשם. הדברים יובאו בקצירת האומר, כדלהלן:

הערכים החברתיים, שבהם פגע הנאשם במעשיו היו זכות הקניין של הזולת, הסדר הציבורי ושמירה על בטחון הציבור.

טבעה של הצתה שראשיתה ידוע, אולם כיצד תתפשט ומה יהיה היקף הנזק הכרוך בה, הוא עניין שלמצית, בדרך כלל, אין שליטה עליו. מכאן חומרתה היתרה של עבירה זו, ועל כן חייב העונש הנגזר בצידה לתת מענה לשיקולי גמול, מחד, והרתעת הרבים, מאידך" (ע"פ 2599/07 קריין נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 30.4.07).

פגיעת מעשיו של הנאשם ושל חבריו בערכים הללו לא הייתה מזערית, חרף העובדה שלבסוף לא הצליחו להוציא את מזימתם לפועל. נוכח הסיכון הרב הגלום בעבירות הצתה לחיי אדם ולנוכח הקושי לשלוט בהיקף הנזקים שעבירות מסוג זה עלולות לגרום - מדיניות הענישה בעבירות הצתה היא מחמירה וכוללת מאסרים ממשיים, לריצוי מאחורי סורג ובריח {ע"פ 8659/13 אלמליח נ' מדינת ישראל (ניתן יום 14.5.14); ע"פ 4761/15 ג'ורבאן נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 23.11.15); ע"פ 6720/16 מדינת ישראל נ' פלוני (ניתן ביום 7.3.17); ע"פ 4006/12 מלאך נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 5.2.13); ע"פ 7887/12 שאול נגד מדינת ישראל (ניתן ביום 24.4.13)}. לצד אלו, עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות הוטלו על מי שהורשעו בעבירה זו, אך במקרים חריגים שהצדיקו זאת, נוכח שיקולי שיקום משמעותיים (ע"פ 1951/14 מקונן נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 15.2.15; ע"פ 4311/12 סורי נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 8.11.12).

בהתייחס לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק העונשין) ראוי להדגיש, שהאמור במעשה מתוכנן כשחלקו היחסי של הנאשם במסגרתו הוא משמעותי; הנזק שהיה צפוי להיגרם היה רב, הן רכושי הן בהיבט של סיכון חיי-אדם; בפועל לא נגרם נזק. הנאשם שלפניי אמנם הצטרף לביצוע העבירה משהתבקש לכך על-ידי חברו ובלא שלו מניע אישי במעשה; דא עקא, שסיבותיו של חברו בייזום המעשה נעוצות היו ברצון ליישב בדרך זו מחלוקת כספית, מה שעלול היה להצית אלימות נוספת, מטבע הדברים. המעשה המיועד היה מטבעו מעשה אלים (גם אם כלפי רכוש הזולת) ונועד להעביר מסר מאיים למתלונן.

לטעמי, מתחם הענישה בכגון דא צריך היה להיות גבוה יותר מזה שנקבע בגזר-דינם של ח'טיב ועלי; ספק בעיניי אם עונש מאסר אשר איננו כולל רכיב של מאסר ממשי ייתן מענה לצבר הנסיבות המחמירות המלוות את המעשה.

במישור הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין) בהחלט מוצדק היה, גם לטעמי, להיצמד לתחתית המתחם בפרט בהתחשב בשיקולים הבאים: פגיעתו הקשה של העונש המוטל בנאשם בין השאר לנוכח גילו הצעיר; פגיעת העונש בבני משפחתו לנוכח תלותם הכלכלית בו; נזקיו של הנאשם כתוצאה מהמעצר וההעמדה לדין ממשיים והם בעלי אופי כלכלי ומוראלי כאחד; הנאשם הודה במעשיו מיד ומבקש לחזור למוטב כפי שצוין בתסקיר שירות המבחן. הנאשם הודה באשמה ובכך חסך זמן שיפוטי ניכר. נסיבות חיו אכן קשות וכפי שלמדתי מתסקיר השירות, ניתן למתוח קו בין לבין היגררותו של הנאשם לעבירה שבעשייתה הורשע. עברו של הנאשם נקי.

בשים לב לעמדת שירות המבחן ולעמדת התביעה וכן בהתחשב בכלל בדבר אחדות הענישה, מצאתי לנכון (בעיקר לאור סיכויי השיקום הטובים הזקופים לזכות הנאשם - וראו סעיף 40ד לחוק העונשין), לגזור לנאשם עונש דומה

לעונש שהוטל על חבריו וזאת כעונש המאפשר את שיקומו באורח מיטבי.

ביקשתי את חוות-דעת הממונה על עבודות השירות בעניינו של הנאשם וזו מונחת לפניי בשעה זו. במסגרת חוות הדעת נקבע כי הנאשם נמצא מתאים לריצוי עונש בן 6 חודשים בדרך של עבודות שירות. לפיכך, ניתן להשלים את גזירת דינו.

מוטלים, אפוא, על הנאשם עונשים כדלקמן:

(א) **6 חודשי מאסר בעבודות שירות** בתנאים הבאים -

שום חלק מתקופת מעצרו של הנאשם לא תנוכה מעונש מאסר זה.

את עבודות השירות ירצה הנאשם במקום העבודה - **עיריית כרמיאל** המצוי בכתובת: שד' קק"ל 100, כרמיאל.

עליו להתייצב לריצוי עונשו ביום 26.7.18, שעה 8:00, ביחידת עבודות שירות, מפקדת מחוז צפון, רח' הציונות 14, טבריה.

אני מזהיר את הנאשם כי עליו לעמוד בכל תנאי העסקתו במסגרת זו. התנהגות בניגוד לאמור עלולה להוות עילה להפסקה מנהלית של ריצוי עונשו בדרך של עבודות שירות. משמע, מאסרו יומר לריצוי מאחורי סורג ובריח.

(ב) 6 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים עבירה של הצתה או עבירה מסוג פשע שיש בה יסוד של איום או אלימות.

(ג) קנס בסך של 5,000 ₪ אשר יקוזז מסכום הפיקדון שאותו הפקיד הנאשם כערבון לצורך שחרורו מן המעצר.

(ד) הנאשם יושם בפיקוח שירות המבחן (צו מבחן) למשך 18 חודשים מהיום.

מובהר בזאת לנאשם באורח חד-משמעי וברור, כי הפרת הנחיות שירות המבחן או ביצוע עבירה בתקופת הפיקוח צפויה להחזיר עניינו לפני בית-המשפט לצורך גזירת דינו מחדש וכי במקרה כזה עלול להיות מוטל עליו מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח.

העתק מגזר-הדין יועבר לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, כ"ז סיוון תשע"ח, 10 יוני 2018.